

Handläggare: Anders Gustafsson
Telefon: 08-664 31 08

Kvalitetsredovisning

Strukturella förutsättningar och organisation

Vår vision är att förskoletiden hos oss ska ge varje enskilt barn stora möjligheter till utveckling och lärande. Våra verksamheter ska kännetecknas av kvalitet, engagemang, kunskap och respekt. Varje barn som lämnar våra förskolor för att gå vidare i livet ska göra det som trygga och självständiga individer med ett gott självförtroende och många kunskaper. Den grund som vi har lagt under förskoletiden ska bidra till att barnet som vuxen kan fungera i ett samhälle, tycka att varje individ är viktig, kunna se värdet i olikhet samt att kunna samarbeta. Vårt signum är: *Vi har ett klimat som präglas av värme, professionalitet och framtidstro.*

Enheten består av åtta förskolor:

Montessoriförskolan Fontänen, Starrängsringen 57. 2 grupper
Förskolan Tingeling, Starrängsringen 53. 2 grupper
Förskolan Liten blir Stor, Starrängsringen 1. 2 grupper
Förskolan Läkarvillan, Fiskartorpsvägen 11, 2 grupper
Förskolan Skatan, Armfeltsgatan 8-12. 4 grupper
Förskolan Lilla O, Olaus Petrigatan 6. 2 grupper
Förskolan Olaus Petri, Olaus Petrigatan 11. 2 grupper
Förskolan Oceanen, Erik Dahlbergsgatan 59-63. 3 grupper

- Antal inskrivna barn per enhet, snitt 30 september: 308 och 31 mars: 307.
- Andel barn med annat modersmål än svenska: 19,7%
- Totalt antal anställda i barngrupp 63.
- Andel förskollärare: 27%
- Andel flerspråkiga medarbetare: 89%

Ramar

Vårt uppdrag är att inom givna ramar erbjuda och bedriva förskoleverksamhet för barn 1-5 år. I vårt uppdrag ingår att följa de nationella styrdokumenterna i form av skollag, läroplan Lpfö 98/10 samt Östermalms Stadsdelsförvaltnings generella åtagande. Enhetens verksamhetsplan utgör ramen för verksamheten samt för ledningens strategi för verksamhetsutveckling.

Organisations- och ledningsstruktur

- 1 Förskolechef
- 1 biträdande förskolechef
- 1 specialpedagog

platssamordnare
17 avdelningsansvariga

Mötesforum i Stadions förskolor

Veckomöten där en representant för varje avdelning deltar. Tillsammans med en representant från ledningen diskuterar man veckans innehåll, aktuella verksamhetsfrågor och reflektionsarbetet.

I **Stadiongruppen** möts platssamordnarna, ca. var tredje vecka, tillsammans med representant/er från ledningen och diskuterar aktuella verksamhetsfrågor, organisation och pedagogisk ledning. Platssamordnarnas roll utgår ifrån en arbetsbeskrivning som innebär att de ansvarar för det operativa arbetet på förskolorna.

Nätverksgrupp, Miljögrupp eller andra gemensamma möten med fokus på pedagogiska verksamhetsfrågor

Nätverksgrupp för kockar en gång i månaden där även representant från ledningen deltar

Arbetsplatsträffar cirka en gång per månad för all personal.

Samverkansgruppsmöten 6-8 gånger/år då de fackliga representanterna träffar ledningen.

Dessa möten utvärderas kontinuerligt och är viktiga för enhetens interna arbete. Under året har mötena fortlöpt väl och innehållit många givande diskussioner som utgjort underlag för ett antal verksamhetsbeslut samt varit aktiva forum för samråd.

Vi strävar efter att i större utsträckning använda oss av medarbetares specialkompetenser, gemensamma lokaler och miljöer samt samarbete med andra förskoleenheter inom stadsdelen.

Våra lokaler anpassas kontinuerligt utifrån verksamhetens förutsättningar. Fokus ligger även på tillgänglighet och användarefrekvens.

Vi har god tillgång till IKT på våra förskolor, 0,33 datorer per anställd. Vi använder oss i stor utsträckning av IKT som kommunikationsverktyg samt plattform för vår interna kommunikation.

Underlag, källor och kvalitetsarbetets genomförande

Jag som förskolechef arbetar tillsammans med biträdande för att skapa förutsättningar och engagemang hos medarbetarna samt utveckling av verksamheten i våra mötesforum. Från personliga möten med enskilda medarbetare till möten med arbetslag och större grupper arbetar vi utifrån vårt signum samtidigt som vi lyfter och främjar de kvalitativa prestationerna. Våra mötesforum, såväl individuella som grupp, utvecklas ständigt gentemot mål och riktlinjer. Vi följer upp och återkopplar kontinuerligt till medarbetarna, från det lilla till det stora, det bidrar till medarbetarskap som motor i utvecklingsarbetet.

Våra uppföljningsverktyg, - dokumentationer tillsammans med barn och vuxna - utvärderingar, t ex självvärderingen/indikatorn, kompetensutvecklings och fortbildningsutvärderingar - enkäter, t ex förskoleundersökningen och medarbetarenkäten - olika forum för samtal och dialog, t ex utvecklingssamtal, förskolesamråd, medarbetarsamtal och dylikt, ger oss underlag för analys och planering. Planeringen består först av enhetens verksamhetsplan och sedan avdelningarnas lokala arbetsplaner till dessa tillkommer en rad olika dokument. De jag väljer att lyfta fram är likabehandlingsplanen och enhetens policy samt arbetsbeskrivningar.

Sammanfattande analys

Ur förskoleundersökningen, 2016, lyfter vi två områden, som vi haft extra fokus på under året. Dessa områden är: *Mitt barns utveckling och lärande dokumenteras och synliggörs 76% (61%, 2015), Jag känner mig välkommen att ställa frågor och framföra synpunkter på verksamheten 90% (82%, 2015) och Jag får veta vad förskolan gör för att stödja mitt barns utveckling* en gammal formulering som vi nu tolkar in frågorna två, tre och fyra under utveckling och lärande 89% (78%, 2015). Vi fokuserar på att använda oss av våra goda exempel på samtliga av enhetens förskolor då svaren varierar dem emellan. Analysen av årets resultat ligger delvis till grund för vårt fortsatta planeringsarbete. Framförallt när det gäller arbetet med genus och jämställdhet men även information och likvärdighet, arbetet med de lokala verksamhetsplanerna, likabehandlingsarbetet samt WKI är delar som vi lägger stor vikt vid.

Från självvärderingen har vi i år inte lyft fram något specifikt område då vi framförallt satsat på arbetslagsledarna (avdelningansvariga) och platssamordnarna i form av egen fortbildning och nätverk samt stadsdelsgemensam utbildning.

Värdegrund

Stockholms stads vision 2040, är vårt mål och med hjälp av ett aktivt systematiskt kvalitetsarbete kommer vi att kunna bidra med vår del för att visionen ska bli verklighet.

Barn, föräldrar och personal känner sig trygga och respekterade i förskolan. Vi har ett klimat som präglas av värme, professionalitet och framtidstro.

Förskolans värdegrund och vision/signum togs fram genom analys kring den befintliga verksamheten och med hjälp av de styrdokument förskolan har att förhålla sig till. Värdegrunden och vision/signum görs känd samt implementeras genom förskolornas lokala arbetsplaner, informationsbrev, webbaserade dokument, i våra interna mötesforum och på planerings/-studiedagar samt på möten för föräldrasamverkan.

Vår personal i allmänhet och förskollärarna i synnerhet har även stöd i våra yrkesetiska principer.

Enhetens bedömning av måluppfyllelsen

Vår bedömning är att enheten har en hög grad av måluppfyllelse, särskilt när det gäller en hög och likvärdig kvalitet på verksamheten. Vi grundar vår bedömning på den analys vi gjort av framförallt Kvalitetsindikatorn för självvärdering, Förskoleundersökningen, likabehandlingsarbetet samt de lokala arbetsplanerna. Detta har ytterligare förstärkts i de samtal vi haft med varje förskola utifrån de nämnda underlagen samt de goda exempel vi fått under våra gemensamma forum. När det gäller andelen förskollärare har vi än så länge ej nått upp till vårt mål, med fortsatt hårt och metodiskt arbete räknar vi dock med att nå målet under första halvåret 2017.

Mål/Åtaganden

Normer och värden

Likabehandling

Enheten övergripande plan har återigen omarbetats under året. Utifrån den övergripande planen har varje avdelning gjort sin egen kartläggning. De två delarna bildar en helhet som återupprättas varje år. I år ligger fokus för avdelningarna på genomgång av rutiner och regler samt platser och lokaler. Det övriga i likabehandlingsplanen skrivs enhetsövergripande.

Alla pedagoger har varit delaktiga i diskussioner om förhållningssätt, visioner, mål och åtgärder vid kränkande behandling. På Apt har varje avdelning presenterat sitt arbete utifrån identifierade riskområden. På så sätt har goda exempel spridits i enheten.

Barnen har varit delaktiga genom vardagliga samtal om hur en bra kompis är och hur vi ska förhålla oss mot varandra på förskolan. Några förskolor har liksom tidigare år arbetat med vänskaps - och empatiteman.

Med föräldrarna har diskussioner ägt rum i vardagen, på utvecklingssamtal och föräldramöten.

NÄMNDMÅL:

Verksamheterna använder energi på ett hållbart sätt

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Enheterna ska gå igenom miljöplanen och rapportera avvikelser i tertialrapporter och verksamhetsberättelse	2015-01-01	2016-12-31

ENHETSMÅL:

Förskolan arbetar för ett miljömedvetet förhållningssätt

Förväntat resultat

- Arbetslagen fångar upp barnens tankar och nyfikenhet och kopplar det till miljöfrågor och livsstil

Enhetens mål är uppfyllt när vi med hjälp av våra utvärderingsverktyg ser kvalitativa förändringar i barnens handlingar och förståelse för miljöfrågor.

Resultat

Flera förskolor miljösorterar en del avfall, använder sig av återvinningsmaterial samt lär barnen att vårda sin miljö och det material som finns, såväl utomhus som inomhus.

Ett exempel på det är att pedagoger och barn systematiskt arbetar med omsorg om den egna miljön och materialet. Tre förskolor gör det genom att cirka en gång i veckan ägna sig åt städning och sopsortering. Detta ger barnen möjlighet att skapa förståelse för en hållbar livsmiljö och ett miljömedvetet förhållningssätt.

Enheten har fortsatt med sitt arbete mot en kemikaliesmart förskola. Så gott som all personal har genomgått webbutbildningen och vi har följt stadens Kemikalieplan på nivå 1. Barnen har varit delaktiga i rensningen av leksaker "som lekt färdigt". Enhetens miljögrupp har arbetat med att hitta alternativ till det bortsorterade materialet. Vi har också gjort en del insatser t ex när det gäller nyinköp av vilmadrasser och utrustning till köken.

Goda exempel:

- Eftersom barnen alltid är delaktiga i att plocka undan efter sig kommer frågan upp; "var gör vi av klistret och färgen som blev över?". Vi resonerar om olika alternativ och kan t.ex. enas om att det går bra att spara för någon annan vill använda. Klister låter vi torka in för att sedan dra loss och slänga i papperskorgen, klister fastnar annars i avloppet
- Vi källsorterar och använder oss av olika säckar där barnen ser tydligt var de ska sortera papper, plast och kartong. Varannan vecka går vi sedan till miljöstationen
- Vi odlar tillsammans med barnen, det leder till samtal om och förståelse för naturens kretslopp

NÄMNDMÅL:

Verksamheterna är fria från diskriminering.

ENHETSMÅL:

Ett aktivt jämställdhets- och likabehandlingsarbete pågår

Förväntat resultat

- Pojkar och flickor ges samma möjligheter att lära och utvecklas
- Barnen utvecklar förmåga att leva sig in andra människors situation och vilja att hjälpa varandra

- Barnen utvecklar förståelse för att alla människor har lika värde
- Alla som arbetar i förskolan är förtrodda med förskolans demokratiska uppdrag

Enhetens mål är uppfyllt när vi med hjälp av våra utvärderingsverktyg ser kvalitativa förändringar i barnens val och samspel samt pedagogernas kunskaper om det demokratiska uppdraget.

Resultat

I januari deltog alla medarbetare i en föreläsning om Likabehandling och normkritik. Efter det har samtliga avdelningar arbetat med sina likabehandlingsplaner och stor vikt har lagts vid implementerings- och uppföljningsarbetet på varje förskola och i våra mötesforum.

I årets förskoleundersökning svarade **94%** (90% 2015) av föräldrarna att **Jag upplever att barnen på förskolan ges lika möjligheter att utvecklas oberoende av kön, etnisk tillhörighet, religion eller funktionsnedsättning** och **94%** (90% 2015) att **Jag upplever att mitt barn uppmuntras till att utveckla sina sociala förmågor.**

Goda exempel:

- Pedagogerna samtalar, bekräftar och vägleder barnen i samspel med varandra
- Vi använder oss av "forumteater" för att gestalta en situation som uppstått och som behöver belysas och redas ut. Barnen ges då möjlighet att se situationen "utifrån" och kan tillsammans med pedagoger diskutera fram fungerande lösningar och utveckla en förståelse för olika perspektiv
- Vi analyserar då och då vår miljö utifrån en normkritisk "checklista". Finns flera kulturer representerade? Finns olika hudfärger representerade? Hur ser vår litteratur ut ur ett genus- perspektiv?

Bedömning och analys

Vår bedömning är att aktivt arbete pågått på alla förskolor men att det finns variationer och utvecklingsmöjligheter. Tydliga skriftliga resultat har kunnat redovisas av samtliga förskolor.

Utveckling och Lärande

NÄMNDMÅL:

Alla barn utvecklar sina språkliga, kommunikativa, matematiska och naturvetenskapliga förmågor och kunskaper

ENHETSMÅL:

Barnen stimuleras och utmanas i sin matematiska utveckling

Förväntat resultat

Varje barn får:

- upptäcka och utforska matematiken i vardagen
- möta en variation av material som lockar till matematiska aktiviteter

Enhetens mål är uppfyllt när vi med hjälp av våra utvärderingsverktyg ser kvalitativa förändringar i barnens matematiska handlingar och förståelse för matematiska begrepp

Resultat

I självvärderingen och i andra sammanhang har det framkommit att materialet och miljön i stor utsträckning fungerar som stöd för barnen att upptäcka och utforska matematiken i vardagen. Pedagogerna har utmanat och stimulerat barnens matematiska utforskande. Detta har tagit sig konkreta uttryck i vardagsrutiner som påklädning, mat och vila samt i rörelseaktiviteter, skapande och i projekt, ofta initierade av barnen. De grundläggande begreppen har varit i fokus liksom hur barn samarbetar och tar stöd från varandra och pedagogerna.

I förskoleundersökningen svarade **85%** (75%, 2015) att **Jag upplever att mitt barn uppmuntras i att utveckla sitt matematiska tänkande**

ENHETSMÅL:

Barnen stimuleras och utmanas i sin språk- och kommunikationsutveckling

Förväntat resultat

Varje barn får:

- upptäcka, utforska och utveckla sitt eget och andras språk
- möta en variation av material i form av böcker, texter, bilder och symboler
- utforska skriftspråket

Enhetens mål är uppfyllt när vi med hjälp av våra utvärderingsverktyg ser kvalitativa förändringar i barns språkliga handlingar och kommunikativa förmåga

Resultat

Vi har arbetat på många olika sätt med att ge barn möjligheter att utveckla sina språk. Pedagogerna har varit medvetna om rollen som språkliga förebilder för barnen. De har fångat tillfällen i vardagen för att samtala, lyssna och sätta ord på vad de gör, hur saker och ting ser ut, hur de känns, luktar, smakar osv. Genom att ordna miljön i stationer/fokusområden där små grupper av barn leker och arbetar tillsammans har barnen fått möjlighet att samtala, argumentera, lyssna på och lära av varandra. Begreppsvärlden har också vidgats genom mötet med nya ord i projektarbeten kring något specifikt ämne eller genom samtal som initierats av pedagoger. Barnen har uppmuntrats att uttrycka sig på många olika språk, t.ex. tal- och kroppsspråk, bild- och musikskapande samt bygg- och konstruktion. Barn har

fått möjlighet att lyssna på sagor och berättelser samt möta litteratur i olika former. Flera avdelningar använder sig av TAKK som metod för förstärkning av språket, såväl med enskilda barn som grupper.

I förskoleundersökningen svarade **91%** (81%, 2015) att **Jag upplever att mitt barn uppmuntras till att utveckla sitt språk.**

I självvärderingen och i andra sammanhang har det framkommit att materialet och miljön i relation till metoderna i större utsträckning än tidigare år fungerar som stöd i arbetet med barns skriftspråk.

Vi har stämt av och vår bedömning är att vi ligger i linje med uppsatta mål

ENHETSMÅL:

Barnen stimuleras och utmanas i sitt intresse för naturvetenskap och teknik

Förväntat resultat

Varje barn får upptäcka och utforska:

- djur och växter
- naturvetenskapliga fenomen
- samband i naturen
- vardagsteknik och tekniska lösningar

Enhetens mål är uppfyllt när vi med hjälp av våra utvärderingsverktyg ser kvalitativa förändringar i barnens handlingar och intresse för naturvetenskap och teknik.

Resultat

Vi har arbetat på många olika sätt med områdena natur och teknik genom bland annat konstruktion, utevistelse, vattenlek och sand.

Det har funnits goda exempel på arbete med natur och teknik inom enheten som vi kunnat delge varandra i våra mötesforum.

I årets förskoleundersökning svarade **91%** (78% 2015) av föräldrarna att **Jag upplever att mitt barn uppmuntras till att utveckla förståelse för naturvetenskapliga fenomen.**

Vår analys är att det framförallt beror på ökad kunskap och intresse hos pedagogerna för målområdet.

Litteratur om djur och natur finns tillgängligt och är uppskattat. Flera mindre projekt med stark anknytning till naturvetenskap och teknik har också skett under 2016, t ex "fåglar", "vatten" och "djur på vår gård".

ENHETSMÅL:

Barnens hälsa och välbefinnande främjas

Förväntat resultat

Alla barn får:

- utveckla sin motorik, koordinationsförmåga och kroppsuppfattning
- äta näringsriktig kost
- hitta balansen mellan vila och aktivitet samt arbetsro

Enhetens mål är uppfyllt när vi med hjälp av våra utvärderingsverktyg ser kvalitativa förändringar i barnens handlingar och förståelse kring vikten av hälsa och välbefinnande.

Resultat

Förskolorna inom enheten har planerat för en väl avvägd dagsrytm där utevistelsen ingått som en viktig del. Alla barn har regelbundet besökt våra närliggande naturområden, gårdar samt lekplatser där de haft möjlighet att upptäcka sina kroppars förmåga att åla, hoppa, klättra, rulla osv. Inomhus har barnen fått känna glädje i kroppsrörelse och aktivitet i form av dans, rytmik och "Miniröris". Vi har regelbundet använt oss av Östermalms idrottsplats för skridskoåkning, friidrott och lek. Våra blivande sexåringar har, traditionsenligt, deltagit i Stadions egna Vasalopp samt Danslek.

Pedagogerna har lagt stor vikt vid att göra måltiderna till en positiv upplevelse med måltider som präglas av lugn och ro samt är ett forum för samtal. 4 av våra 8 förskolor hade tillagningskök fram till maj då ännu en förskola fick hemlagad mat. I september fick ytterligare två förskolor hemlagad mat då vi startade ett nytt tillagningskök. I nuläget har alltså 7 av 8 förskolor hemlagad mat. Våra kockar har ingått i nätverk, både inom enheten och i stadsdelen, och träffats regelbundet. Kockar och ledning har tagit del av stadsdelens utbildningsinsats kring kemikaliesmarta kök. Det har kommit barnen till godo i form av ökad andel vegetarisk och ekologisk mat. På några förskolor även i form av aktiviteter som lett till ökad kunskap om och intresse för grönsaker.

Alla avdelningar har arbetat med att stimulera lärandeprocesser kring vikten av en god hygien.

Alla avdelningar har arbetat aktivt med kompisskap, samarbete och konfliktlösning.

Flera av förskolorna är särskilda nöjda med sitt arbete utifrån barnens intressen.

Förskoleundersökningen visade att **94%** (90% 2015) menade att **Jag upplever att mitt barn uppmuntras i att ta egna initiativ och eget ansvar.**

Vi bedömer att måluppfyllelsen kring åtagandet är god.

ENHETSMÅL:

De pedagogiska miljöerna erbjuder barnen rika tillfällen till utforskande utifrån egna val, samspel och lek

Förväntat resultat

Varje barn får möta en miljö:

- som är genomtänkt, tillgänglig, varierad där det är tydligt vad som erbjuds
- som är föränderlig utifrån barnens behov, intressen och förutsättningar samt uppmuntrar till delaktighet
- som erbjuder likvärdiga förutsättningar för utveckling och lärande

Enhetens mål är uppfyllt när vi med hjälp av våra utvärderingsverktyg ser kvalitativa förändringar i barnens utveckling och lärande samt deras förmåga att göra egna val, samspela och leka.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Varje avdelning beskriver syftet med miljöns utformning i minst ett rum	2016-01-01	2017-02-28

Resultat

Arbetet med den pedagogiska miljön har varit en ständigt pågående process som utgått från barnens intressen, förutsättningar och behov samt läroplanens alla målområden och arbetet mot en kemikaliesmart förskola. Inköp av materail har samordnats under året och det har bidragit till en ökad likvärdighet i den pedagogiska miljön mellan förskolorna.

I årets förskoleundersökning svarade **91%** (85% 2015) att **Jag upplever att den pedagogiska miljön uppmuntrar till utveckling och lärande.**

Vår bedömning är att måluppfyllelsen är god.

NÄMNDMÅL:

Barn och unga på Östermalm har goda och jämlika uppväxtvillkor

ENHETSMÅL:

Alla barn inkluderas och deltar i verksamheten utifrån sina förutsättningar och behov

Förväntat resultat

Varje barn:

- gör framsteg och övervinner svårigheter
 - deltar i olika former av samarbete och beslutsfattande
- Varje barn erfar känslan av att vara betydelsefull, kompetent och omtyckt.

Enhetens mål är uppfyllt när vi med hjälp av våra uppföljningsverktyg kan se kvalitativa förändringar i barnens handlingar, utveckling och lärande.

Resultat

Vårt samarbete med såväl interna som externa aktörer har fungerat. Vikten av varje barns delaktighet i den ordinarie verksamheten har bevakats och följts upp. Likaså har barnens vårdnadshavare varit delaktiga. Kontinuerliga utvärderingar har skett tillsammans med ansvarig pedagog. Vår specialpedagog har arbetat med att stödja pedagogerna på olika sätt, bland annat genom handledning och vid upprättande av handlingsplaner.

Vid dessa forum utgår samtalen utifrån att problematisera pedagogernas arbetssätt i förhållande till barnens förutsättningar, intressen och behov. Grunden i dessa samtal är också hur arbetet främjar barnets känsla av att vara betydelsefull, kompetent och omtyckt. I dessa samtal har det kommit fram att enskilda barn har gjort framsteg och övervunnit svårigheter med hjälp av förändrat/vidareutvecklat arbetssätt.

Exempel på detta:

- XX har inte tidigare visat intresse av att vara med på gemensamma upplevelser, nu är XX med och ställer jättemycket frågor och visar tydligt att vilja veta mer tillsammans med övriga barn och pedagoger
- XX klarar av att spela spel tillsammans med kompisar utan att bli störd av andra aktiviteter runt omkring, det hade aldrig gått tidigare.
- XX söker ögonkontakt när det blir någon osäkerhet kring det sociala samspelet. Vi har jobbat jättehårt med det så att XX slipper hamna i onödiga konflikter.

I årets förskoleundersökning svarade **94%** (90% 2015) att **Jag upplever att mitt barn uppmuntras i att utveckla sociala förmågor.**

Vår bedömning är att vi ligger i linje med uppsatta mål.

Arbetet med IKT och barn som behöver extra stöd har fortsatt vara ett stöd för enskilda barn inom finmotorik och språk.

Flera arbetslag har beskrivit hur barnen har erfarit känslan av framsteg som grupp vid flera tillfällen under året. Gruppfokus har passerat väl in och barnen har även själva uttryckt att de tillsammans t ex har klarat en uppgift, löst ett problem m.m.

NÄMNDMÅL:

Tillgången till kulturaktiviteter är god.

ENHETSMÅL:

Alla barn erbjuds rika tillfällen till kulturella aktiviteter och till eget skapande

Förväntat resultat

Alla barn får:

- ta del av stadens professionella kulturutbud minst en gång/termin

- regelbundet delta i aktiviteter såsom spel och lekar tillsammans med vuxna på förskolan
- använda sin kreativa och skapande förmåga i många uttrycksformer

Enhetens mål är uppfyllt när vi med hjälp av våra utvärderingsverktyg ser kvalitativa förändringar i barnens handlingar och förståelse för kulturella uttryck och eget skapande.

Resultat

Vår bedömning är att aktivt arbete mot de förväntade resultatet pågått på alla förskolor men att det finns variationer och utvecklingsmöjligheter.

I årets förskoleundersökning svarade **75%** (57% 2015) av föräldrarna att **Jag upplever att förskolan ger mitt barn möjlighet att ta del av och möta olika sorters kulturutbud på och utanför förskolan** och **92%** (83% 2015) **Jag upplever att mitt barn uppmuntras till att utveckla sin förmåga att skapa och uttrycka sig i olika former.**

Samarbete mellan enhetens förskolor har bl.a. skett i form av samordning kring inköpta teaterföreställningar, "Vasaloppet" och de gemensamma danslekstillfällen för enhetens barn födda 2010 som letts av vår danspedagog.

Vi kan även se att kreativa och skapande aktiviteter samt spel och lekar som pedagogerna leder används kontinuerligt för att uppfylla delar av läroplansuppdraget. *Detta ser vi med hjälp av våra uppföljningsverktyg.*

Goda exempel:

- Vi går på teater- och musikevenemang som finns att tillgå i staden med alla barn. Vi utnyttjar regelbundet Biblioteket där vi lånar böcker, ser film och lyssnar på sagoläsning. Vi köper in teaterföreställningar som besöker förskolan för att de yngsta barnen ska få ta del av stadens kulturutbud
- Vi spelar teater för barnen, barnen spelar egen teater, vi dramatiserar sagor tillsammans med och för barnen, vi leker danslekar
- På förskolan och i skogen leker vi traditionella och nya lekar tillsammans med barnen
- Vi utgår från barnens nyfikenhet och upptäckarlust i den skapande verksamheten. Vi erbjuder barnen många olika metoder och material som vattenfärg, fingerfärg, pennor, kritor, olika sorters lera, klippa, klistra, tejpa, pärla. Även på gården har barnen tillgång till skapande bla med sand och vatten, de målar på marken och i sandlådan. Barnen har även tillgång till stafflier, papper och kritor på gården.

Arbetet mot våra förväntade resultat har pågått på samtliga förskolor och vi har stämt av med hjälp av våra bedömningsverktyg. Vår bedömning är att vi ligger i linje med uppsatta mål.

Bedömning och analys

Arbetet mot våra förväntade resultat har pågått på samtliga förskolor och vi har stämt av med hjälp av våra bedömningsverktyg. Vår bedömning är att vi ligger i linje med uppsatta mål.

I förskoleundersökningen svarade **95%** (92% 2015) att de var nöjda med **Jag upplever att mitt barn känner sig tryggt på förskolan.**

Eftersom trygghet, för barn och vuxna, är en förutsättning för att kunna få en större progression inom det egna lärandet och den egna utvecklingen lägger vi stor vikt vid detta. Kontinuitet, tydlig struktur på dagen och veckan, en väl avvägd dagsrytm med balans mellan aktivitet och vila, utrymme för egna initiativ, respekt och delaktighet bidrar till att skapa nödvändig trygghet.

Förskola och hem

NÄMNDMÅL:

Förskolorna samverkar med föräldrar/vårdnadshavare

ENHETSMÅL:

Enheten har goda former för samverkan med föräldrar/vårdnadshavare

Förväntat resultat

Föräldrar/vårdnadshavare:

- får möjlighet till delaktighet och inflytande i verksamheten
- får veta vad förskolan gör för att stödja barnets utveckling
- får ta del av sitt barns utveckling och lärande genom uppföljning och dokumentation

Enhetensmålet nås när vi genom våra utvärderingsverktyg ser kvalitativa förändringar i samverkan mellan förskola och hem.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Introduktionsmaterial kring inskolningsprocessen med syfte att öka likvärdigheten inom enheten	2015-02-13	2017-01-31

Resultat

Vi har haft många kanaler för information/kommunikation med föräldrarna. Daglig kontakt vid lämning och hämtning, inskolningssamtal, utvecklingssamtal, föräldramöten, föräldrasamråd, föräldrafika, vecko- /informationsbrev, mail, Instagram, telefon, sms, anslagstavlor/dokument och JämförService .

Alla avdelningar har haft föräldraaktiv inskolning och ett uppföljningssamtal en kort tid efter att inskolningen varit klar.

På förskolan finns olika former av dokumentation som visar barngruppens gemensamma arbeten, utveckling och lärande. Barnens individuella utveckling och lärande dokumenteras framförallt skriftligt utifrån enhetens gemensamma stödmaterial.

Samtal om vad det innebär att vara professionell i sitt möte med föräldrar har varit en ständigt återkommande fråga på Apt och andra forum. Arbetet med ett delvis gemensamt introduktionsmaterial har påbörjats men är ej färdigställt.

I 2016 års förskoleundersökning svarade föräldrarna att: **Jag känner mig välkommen att ställa frågor och framföra synpunkter på verksamheten 90%** (82% 2015)

Jag har fått information om förskolans mål och arbetssätt 88% (83% 2015)

Vi bedömer att enhetens arbete med nämnda åtagande fungerat väl och att utveckling skett.

Bedömning och analys

Samverkan med förskoleklassen, skolan och fritidshemmet

NÄMNDMÅL:

Förskola, skola och socialtjänst samverkar

ENHETSMÅL:

Stadions förskoleenhet samverkar med skola och socialtjänst

Förväntat resultat

- Övergången till förskoleklass fungerar väl för alla barn
- Vi samverkar med skolan
- Vi samverkar med socialtjänsten

Kriterier/enhetsmålet är uppfyllt när vi med hjälp av våra utvärderingsverktyg ser kvalitativa förändringar i kommunikation och dialog mellan berörda parter.

Resultat

Arbete pågår och det vi hittills kan utläsa får oss att tro på en fortsatt utveckling mot redan fastlagd prognos.

Goda exempel:

- Vi passerar ofta vår kontaktskola och går ibland in och leker på skolgården, pratar med skolans personal och hejar på gamla kompisar, för att förbereda skolövergången
- Vi samtar med barnen kring vad övergången kan innebära och är lyhörda inför barnens frågor, funderingar och reflektioner

- Vi deltar i enhetens aktiviteter för blivande skolbarn såsom Vasaloppet och danslek
- Vi har samarbete med vår kontaktskola där vi under vårterminen blir inbjudna till skolbesök tillsammans med barnen samt har representanter som deltagit i samverkansuppföljningen i juni
- Vid behov tar vi kontakt med socialtjänsten, utifrån den krishanteringsplan vi har. Information angående detta finns att läsa i förskolans krispärm.

Tidigare utvecklingsinsatser

Pedagogers kunskap inom kvalitet i förskolan, reflektion samt pedagogisk dokumentation ökar genom intern utbildning och erfarenhetsutbyte.

Förskollärare och barnskötares roller förtydligas.

Skolplattformen är ett prioriterat område 2016, likaså arbetet med kemikaliesmart förskola.

Barn får oftare möjlighet att använda sig av IKT i kommunikation och skapande. Detta har framkommit i arbetet med indikatorn som ett utvecklingsområde.

Vi utarbetar och förtydligar former och innehåll för information och kommunikation med föräldrarna inom enheten, detta arbete behöver ständigt vidareutvecklas och anpassas utifrån aktuella situationer. Detta har framkommit bland annat i förskoleundersökningen.

Vi utarbetar och förtydligar formerna för inskolningsprocessen samt för att avrunda och avsluta förskoletiden inom enheten.

Behovet av detta har framkommit bland annat i Stadionsgruppen och vid ett flertal föräldrakontakter.

Kvalitetsindikatorn

Samtliga arbetslag har gett uttryck för att arbetet med den webbaserade indikatorn tydliggjort uppdraget och lett till värdefulla diskussioner kring det egna arbetet mot målen.

I enheten har vi tidigare lagt till kommentaren *Våra belägg för bedömning/Tecken hos barnen*. Det gjorde vi inte den här gången och därför har arbetslagen inte varit så konkreta i sina kopplingar mellan det egna arbetet och det synliga resultatet hos barnen.

Vi har haft några tekniska svårigheter. Det resultat vi nu kan avläsa för enheten stämmer inte helt överens med vad varje avdelning tidigare rapporterat till oss. Därför kan våra siffror komma att justeras något uppåt.

Enhetens mål för självvärdering var 3,7, det uppnådda resultatet 3,7. Variationen mellan förskolorna är 3,0-4,4.

I det stora hela motsvarar pedagogernas självvärdering den bedömning vi gör av verksamhetens kvalitet. Vi ser dock att vissa pedagoger/avdelningar skattar sig själva antingen för hårt eller för generöst. Detta följer vi upp på medarbetarsamtal

och med hela arbetslag för att i dialog undersöka innebörden i de olika kriterierna och därigenom öka/minska den självkritiska bedömningen.

För de arbetslag som skattat sig själva på en tvåa inom något område har vi gjort handlingsplaner. I flera fall har det handlat om att förtydliga vad IKT i förskolan är och kan vara. Även brist på dokumentation återkommer som ett utvecklingsområde.

Pedagogisk miljö och material

Genomsnitt: 3,6

Variation: 2-5

Kommentar och analys: genomsnittet har minskat, variationen är fortsatt stor.

Dock ser vi tecken på ökad samsyn och intresse för enhetens goda exempel.

För den avdelning som lagt sig på en tvåa har stöd i form av handlingsplan och handledning skett, förbättringsarbete pågår.

Exempel på framgångsrika arbetssätt:

- Miljön är utformad så att den uppmuntrar till möten mellan barn-barn och barn-pedagog. låga bord/byggbord/mattor/ljusbord är placerade så att många barn samtidigt kan vara där. På så sätt bidrar miljön till möten, lärande och utforskande
- Vi har skapat olika utrymmen för att varje barn ska känna sig välkommet och inspirerat var det än befinner sig.
- Vi har arbetat fram olika rum (i rummen) utifrån läroplanens olika delar. Lärandet för förskolebarn kan inte delas upp och isoleras i olika ämnen men i vår miljö finns förutsättningar att utforska de olika ämnena.
- I vårt bok/läsrum finns möjlighet till teater med handdockor eller egna skapade figurer. Där kan barnen dramatisera sagor de just hört eller skapa egna berättelser.

Skapande verksamhet och olika uttrycksformer

Genomsnitt: 3,5

Variation: 2-5

Kommentar och analys: genomsnittet är detsamma, variationen har ökat. Arbetslag vill ha mer kunskap och utveckla sitt arbete inom området bl.a. med hjälp av IKT samt bli bättre på att dokumentera. Goda exempel finns inom enheten och vi kommer att arbeta för att de ska spridas. För den avdelning som lagt sig på en tvåa har stöd i form av handlingsplan och handledning skett, förbättringsarbete pågår.

Exempel på framgångsrika arbetssätt:

- Vi utmanar barnen i att använda sig av nya tekniker. Detta genom att vi pedagoger aktivt introducerar nya arbetssätt, tekniker och användningsområden för befintligt material

- Vi tar tillvara på barnens egna intressen och den populärkultur de tar del av. Detta genom att fråga barnen vad de skulle vilja skapa, ta fram mönster till pärlplattor med motiv från deras populärkultur (böcker, film, serier, spel)
- Vi undervisar i hur man kan använda sig av olika material och tekniker

Barns språkliga och kommunikativa utveckling

Genomsnitt: 3,7

Variation: 2-5

Kommentar och analys: genomsnittet har minskat från 4.0, variationen är stor. Trots det ser vi tecken på ökad samsyn och intresse för enhetens goda exempel. För den avdelning som lagt sig på en tvåa har stöd i form av handlingsplan och handledning skett och förbättringsarbete pågår.

Exempel på framgångsrika arbetssätt:

- Vi arbetar medvetet och aktivt med att stötta samt utmana barnen i delar med dialog, argumentation och förhandling
- Alla utrymmen och allt material har namn som står skrivet med stora och små bokstäver i barnens höjd. Barnen har också sina namn på lådor, galgar, hyllor mm
- Vi har visuellt material till alla sånger och ramsor vi använder oss av. Det visuella materialet är nedbrutet i så många synliga delar det går t.ex. till Bä bä vita lamm har vi, ett lamm, en säck med ull, en helgdagsrock, kjol och strumpor

Barns matematiska utveckling

Genomsnitt: 3,4

Variation: 2-5

Kommentar och analys: genomsnittet har minskat och variationen ökat. De arbetslag som anser sig ha brister anger att det är dokumentationen som behöver utvecklas.

Goda exempel finns inom enheten och vi kommer att arbeta för att de ska spridas. För den avdelning som lagt sig på en tvåa har stöd i form av handlingsplan och handledning skett, förbättringsarbete pågår.

Exempel på framgångsrika arbetssätt:

- När vi besöker skogen väver vi in matematik genom att sortera det material barnen samlar in bland annat pinnar, löv, stenar i olika storlekar, former och färger
- När vi är i sandlådan får barnen ösa sanden fram och tillbaka i olika hinkar, de bygger hus, slott, vägar. Barnen får i sandleken känna på tyngd och rymd och storlek

- Vi erbjuder barnen dans och rörelse till musik. Barnen möjlighet att uppleva matematik med hela kroppen då de dansar till olika takt, de tränar sin rums- och kroppsuppfattning då de dansar runt i rummet och undviker att krocka med varandra
- Vi använder oss av naturliga vattensamlingar som lockar till lek och möjlighet till utforskande kring volym, antal, mätning m.m

Naturvetenskap och teknik

Genomsnitt: 3,6

Varians: 3-5

Kommentar och analys: genomsnittet har minskat, variationen är densamma som förra året. Arbetslag vill ha mer kunskap och utveckla sitt arbete inom området bl.a. med hjälp av IKT samt bli bättre på att informera föräldrar. Goda exempel finns inom enheten och vi kommer att arbeta för att de ska spridas.

Exempel på framgångsrika arbetssätt:

- Vi introducerar barnen till enkel teknik som finns i vår vardag som att för flytta tunga saker, öppna och stänga dörrar, hur vattenkranen fungerar.
- Vi samtalat med barnen om vilka material det finns t.ex. bestick kan vara av metall, av plast, trä osv
- Vi har en "organiserad" förmiddag i skogen en gång i veckan. Då går vi till skogsplats, vi har en samling där Ugglan och Knytte dyker upp med frågor om naturen som barnen får svara på och uppgifter till barnen att de ska t.ex. samla löv, pinnar mm
- Förra läsåret fick vi en projektor, Ipad samt en ny kamera. Detta har möjliggjort att vi dagligen kan använda oss av teknik i större utsträckning än tidigare. Tex; för att visa miljöförändringar, inspirera till fysiska aktiviteter, möjlighet att se pedagogiskt material på stor bild, visa dokumentation, arbeta med matematik, språkutveckling och naturvetenskap

Enhetsgemensamma insatser

Vi har haft gemensamma aktiviteter i form av Danslek och Vasalopp för 5-åringarna. detta har varit en del i vårt arbete med att avrunda och avsluta förskoletiden och förbereda barnen inför skolstarten.

På gemensamma studiedagar och apt har förskolorna lyft goda exempel från sina pedagogiska verksamheter och ledningen från förskolornas lokala arbetsplaner, likabehandlingsplaner och indikatorn.

Vi har en specialpedagog som stöttar pedagoger i deras arbete kring barn i behov av särskilt stöd.

Pedagogers kunskap inom kvalitet i förskolan samt ledningsarbetet på avdelningen har ökat. Detta både internt via nätverk och samarbetsforum samt externt via stadsdelsgemensamma utbildningsinsatser.

Vi har arbetat med att förtydliga personalens roller och ansvar..

Enhetens analys av kvaliteten

Vår bedömning är att vi ligger i linje med uppsatta mål i Stadions förskoleenhet. Våra förskolor har erbjudit möjligheter till utveckling, lärande och delaktighet inom läroplanens alla målområden. Arbeta har pågått på samtliga förskolor och avstämning har skett med hjälp av våra bedömningsverktyg.

Enhetens styrka är den lilla förskolans fördelar i form av trygga relationer och den stora enhetens närhet gäller utveckling och samarbete. Arbeta för ökad likvärdighet mellan förskolorna fortsätter.

Framförallt kan vi se att vårt påbörjade arbete med gemensamma dokument samt information har gett positiva effekter men fortsätter att vara områden för fortsatta utvecklingsinsatser framgent.

En styrka jämfört med tidigare är att vi har förstärkt vårt arbete med tydliga mål och rutiner kring återkoppling.

Utvecklingsområden på enhetsnivå

- Fortsatt satsning på arbetslagsledarutbildning (avdelningsansvariga)
- Fortsatta satsningar inom arbetet med kemikaliesmart förskola
- Fortsatt satsning på arbetet med IKT som ytterligare ett verktyg för lärande, kommunikation och skapande
- Fortsatt satsning på gemensamma fortbildnings - / studiedagar för att öka det kollektiva lärandet

Förslag till stadsdelsnämnden

Bilagor